

Знахідки чужорідних видів рослин та тварин в Україні

Records of alien plant and animal species in Ukraine

Київ, 2023

ГО «Українська природоохоронна група»
Інститут зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України
Інститут ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України

Знахідки чужорідних видів рослин та тварин в Україні

Records of alien plant and animal species
in Ukraine

*Затверджено до друку рішенням вченої ради Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України,
протокол №6 від 11 травня 2023 р.*

Рецензенти: д.б.н., проф. І.І. Чорней, завідувач кафедри ботаніки, лісового і садово-паркового господарства Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича; д.б.н., проф. О.Є. Ходосовцев, завідувач науково-дослідної лабораторії біорізноманіття та екологічного моніторингу Херсонського державного університету ім. Й.К. Пачоського.

Редакційна колегія: к.б.н. В.А. Костюшин, О.В. Василюк, к.б.н. М.Ю. Русін, к.б.н. Ю.К. Куцоконь, к.б.н. І.О. Балашов, к.б.н. О.Д. Некрасова, д-р філос. О.Ю. Марущак, Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена; д.б.н. А.А. Куземко, к.б.н. М.Д. Бурлака, С.С. Садогурська, к.б.н. Н.А. Пашкевич, асп. К.В. Лавріненко, Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАНУ; к.б.н. О.В. Прилуцький, кафедра мікології та фітоімунології Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна; М.О. Сон, д.б.н., Інститут морської біології НАН України; Г.В. Данько, Uppsala University; В.В. Пархоменко, Національна сільськогосподарська бібліотека України; к.б.н. І.В. Скільський, Чернівецький обласний краєзнавчий музей.

Знахідки чужорідних видів рослин та тварин в Україні. (Серія: «Conservation Biology 3-75 in Ukraine». – Вип. 29). – Київ; Чернівці : Друк Арт, 2023. – 520 с.
ISBN 978-617-8129-29-3

До збірника включені відомості про знахідки в Україні інвазійних видів рослин, тварин та грибів. У публікації представлена інформація, зібрана 164 фахівцями-біологами та аматорами з різних регіонів України. Загалом подано відомості про 8241 зустріч 598 чужорідних видів, що проявляють в Україні інвазійність.

Збірник розрахований на професійних ботаніків, зоологів, мікологів та природоохоронців.

УДК 581.95+591.9

Records of alien plant and animal species in Ukraine (Series: «Conservation Biology in Ukraine», Is. 29). – Kyiv; Chernivtsi : Druk Art, 2023. – 520 p.

Видано ГО «Українська природоохоронна група».

The publication is prepared by the Ukrainian Nature Conservation Group as a part of the UNEP project 'Building national biodiversity information supply and demand in Pan Europe to support implementation & progress review of the post-2020 global biodiversity framework' funded by the European Commission and technically supported the UN Environment Programme World Conservation Monitoring Centre (UNEP-WCMC).

Зміст

Передмова	6
<i>Костюшин В.А., Домашлінець В.Г.</i> Чужорідні види в Україні: питання моніторингу та створення інформаційної системи.	9
<i>Аністратенко О.Ю., Дегтяренко О.В., Аністратенко В.В., Фурик Ю.І.</i> Чужорідні види молюсків в континентальних водоймах України: від першої реєстрації до теперішнього часу	15
<i>Бабицький А.І., Безсмертна О.О.</i> Чужорідні види сциарид (Diptera, Sciaridae) в Україні.	26
<i>Бабійчук О.В.</i> Знахідки чужорідних видів рослин і тварин на території Львівської та Волинської областей. .	30
<i>Баранчук Г.І., Олійр Г.І., Козира Л.Я., Бугальська І.І., Бачинська У.О.</i> Знахідки чужорідних видів рослин на території природного заповідника «Медобори» та його околицях	32
<i>Баточенко В.</i> Знахідки шкочочинних видів у зоні діяльності НПП «Північне Поділля»	42
<i>Бачинський А.І., Вікурчак О.К., Гривул Л.М.</i> Знахідки чужорідних видів тварин в регіоні НПП «Дністровський каньон»	45
<i>Бенгус Ю.В.</i> Знахідки чужорідних видів тварин на території міста Харкова і Харківської області.	48
<i>Бенгус Ю.В., Неко Д.В.</i> Знахідки чужорідних видів рослин на території міста Харкова і Харківської області .	50
<i>Бондаренко О.Ю.</i> <i>Sorghum halepense</i> (L.) Pers. вздовж шляхів територіального значення у пониззі межиірччя Дністер – Тигіул.	57
<i>Бондаренко Г.М., Сіранський В.Ю.</i> Про деякі знахідки адвентивних видів рослин з території України	60
<i>Бондаренко З.С., Брусенцова Н.О., Скрильник Ю.Є.</i> Чужорідні види тварин Національного природного парку «Слобожанський» та його околиць.	78
<i>Бугай Л.В.</i> Знахідки чужорідних видів рослин в межах території природного заповідника «Єланецький степ» (Миколаївська обл.)	81
<i>Василіук О.В.</i> Матеріали до знахідок інвазійних тварин в Україні	85
<i>Гаврилюк М.Н.</i> Знахідки деяких інвазійних видів комах у Центральній Україні	89
<i>Герасимчук Г.В., Мерленко Н.О., Лойко В.О., Дернач В.В., Безсмертна О.О.</i> Поширення чужорідних видів рослин на території КНПП «Цуманська пуца»	91
<i>Герасимюк В.П.</i> Характеристика популяції <i>Pistia stratiotes</i> L. в умовах ставка парку імені Савицького м. Одеси	94
<i>Гончаров Г.Л., Острась Д.А.</i> Знахідки чорноморсько-азовської тюльки, амурського чебачка, південної багатоголкової колючки, сонячного окуня, кавказької кніповичії та бичка-головача на північному сході України.	99
<i>Горбенко Є.І.</i> Інвазійні тварини у фауні НПП «Великий Луг»	103
<i>Горбняк-Юліна Л.Т., Свиридюк Д.О., Одукалець І.О.</i> Відомості про поширення чужорідних видів рослин на території НПП «Подільські Товтри» та його охоронної зони.	104
<i>Гребенщиков В.О.</i> Знахідки інвазивних видів на Путильщині.	107
<i>Гриб О.В.</i> Знахідки чужорідних видів тварин на території Житомирської та Хмельницької областей.	109
<i>Грикун П.А.</i> Знахідки амброзії полинолистої в місті Бровари та смт Велика Димерка	113
<i>Гринюк П.М.</i> Поширення алохтонних видів тварин у західній Україні.	114
<i>Гузь Г.В.</i> Знахідки чужорідних видів рослин на території філіалу «Трьохізбенський степ» Луганського природного заповідника НАНУ	116
<i>Гундяк О.І.</i> Чужорідні види ссавців природного заповідника «Єланецький степ» та прилеглих територій .	117

Гуштан К.В., Гуштан Г.Г. Знахідки чужорідних рослин Малого Полісся та Волинської височини.	119
Давиденко І.В. Знахідки деяких чужорідних інвазійних видів тварин на території України	121
Данько Г.В., Бузунко П.А. Знахідки чужорідних видів рослин і тварин в Чернігівській області	124
Дойко Н.М., Дорошенко Ю.В., Катревич М.В. Інвазії трав'янистих видів у Державному дендрологічному парку «Олександрія» НАН України	127
Дойко Н.М., Мордатенко І.Л., Силенко О.В. Інвазії деревних видів у Державному дендрологічному парку «Олександрія» НАН України	129
Драган Н.В., Драган Г.І. Інвазійні гриби у Державному дендрологічному парку «Олександрія» НАН України	131
Драган Н.В., Драган Г.І., Пидорич Ю.В. Зооінвазії у Державному дендрологічному парку «Олександрія» НАН України	132
Дубина Д.В., [Еннан А.А.], Вакаренко Л.П., Дзюба Т.П., Ємельянова С.М., Шихалєєва Г.М., Кірюшкіна Г.М. Інвазійні види долинно-терасових ландшафтів Куяльницького лиману (Одеська обл.)	133
Іваненко О.М. Чужорідні види афілофороїдних грибів	141
Калашнік К.С., Кошелев О.В. Знахідки інвазійних карантинних бур'янів (<i>Salvia reflexa</i> , <i>Cenchrus longispinus</i> , <i>Solanum rostratum</i>) в м. Одеса й Одеській області.	142
Калашнік К.С., Кошелев О.В. Знахідки інвазійних комах <i>Oxycarenus lavaterae</i> (Fabricius, 1787) і <i>Daktulosphaira vitifoliae</i> (Fitch, 1855) в м. Одеса та його околицях.	143
Калашнік К.С., Кошелев О.В. Поширення інвазійних видів рослин <i>Acalypha australis</i> і <i>Veronica argutosegata</i> в м. Одеса та його околицях.	144
Кваковська І.М. Інвазійні види рослин Ужанського НПП	148
Козурак А.В., Антосяк Т.М., Волощук М.І. Знахідки інвазивних рослин на території Карпатського біосферного заповідника.	149
Конякін С.М., Буджак В.В. Нові відомості про знахідки чужорідних видів рослин в прибережно-водних екотопах України.	151
Конякін С.М., Губарь Л.М. Нові відомості про знахідки <i>Heracleum sosnowskyi</i> та <i>H. mantegazzianum</i> (Ariaceae) в Україні	165
Конякін С.М., Леценюк О.М. Знахідки інвазійних чужорідних видів рослин в м. Сміла (Черкаська область) 178	
Корсун О.С. Координати зростання інвазійного виду <i>Heracleum mantegazzianum</i> на території НПП «Подільські Товтри».	201
Коструба Т.М. Нові знахідки декоративних трав'яних віткачів із культури у м. Умань	202
Кудренко С. Місця знахідок чужорідних видів рослин та тварин протягом 2020-2022 на Поліссі та північно-західній частині Українських Карпат).	205
Куземко А.А. Локалітети інвазійних чужорідних видів судинних рослин за даними Ukrainian Grassland Database.	215
Куземко А.А., Спрягайло О.А., Спрягайло О.В., Шевчик В.Л. Інвазійні види рослин в об'єктах природно-заповідного фонду місцевого значення Черкаського району Черкаської області	234
Курячий К.В., Погребняк О.І., Сидоренко О.А. Щодо знахідок деяких чужорідних видів	238
Куцонь Ю.К. Знахідки інвазивних чужорідних видів риб в Україні (2001 – 2020)	240
Ларіонов М.С. Інвазійні види рослин природного заповідника «Михайлівська цілина» (Сумська область). 251	
Лисенко Р.В. Знахідки червоновухої черепахи в Україні в 2021 році	259
Лукаш О.В., Данько Г.В., Яковенко О.І., Бойко В.В., Шахназарян О.І., Морозова І.В., Ступак Ю.В. Знахідки чужорідних видів у Чернігівському районі Чернігівської області	260

<i>Мамчур Т.В.</i> . Знахідки інвазійних видів комах	267
<i>Мамчур Т.В., Любич В.В., Чорна Г.А.</i> . Знахідки інвазійних видів рослин	268
<i>Марківська Л.В.</i> . Знахідки чужорідних видів рослин в НПП «Кармелюкове поділля».	269
<i>Мерзлікін І.Р.</i> . Знахідки деяких чужорідних видів комах і мухоловки звичайної <i>Scutigera coleoptrata</i> на північно-східній Україні (Сумська і Чернігівська області) та деяких інших областей України	272
<i>Мерзлікін І.Р.</i> . Зустрічі чужорідних видів молюсків у Сумській, Чернігівській і Полтавській областях.	278
<i>Мерзлікін І.Р.</i> . Зустрічі чужорідних видів риб у Сумській, Чернігівській і Полтавській областях	281
<i>Мерзлікін І.Р.</i> . Зустрічі червоновухої черепахи з 2003 по 2015 рр. у природних і трансформованих біотопах Сумської, Дніпропетровської і Полтавської областей.	285
<i>Мерзлікін І.Р., Зубатов Ю.М.</i> . Зустрічі фазана звичайного у природних і трансформованих біотопах Сумської області	287
<i>Микитюк Т.П.</i> . Знахідки чужорідних видів рослин у регіоні НПП «Дністровський каньйон» (Тернопільська обл., Чортківський р-н) за період 2020–2022 рр.	289
<i>Миронов С.Л.</i> . Види рослин із високою інвазійною спроможністю у флорі залізничних колій на пересипу Дністровського лиману (Одеська область).	293
<i>Мірошник Н.В., Тесленко І.К.</i> . Узагальнення щодо знахідок адвентивних видів рослин у паркових екосистемах, масивних лісах та агроландшафтах України.	294
<i>Мірутенко В., Фурик Ю., Ловас П., Демчинська М., Савчин Н., Чумак В., Гуца О., Гусар М.</i> . Знахідки деяких інвазійних видів безхребетних тварин на території Закарпатської області	305
<i>Назаренко В.Ю.</i> . Деякі знахідки чужорідних комах і рослин в Україні.	308
<i>Некрасова О.Д., Марущак О.Ю.</i> . Знахідки 5 інвазійних видів рептилій на території України за даними реєстрацій з 2011 року	311
<i>Никурса Т.Д.</i> . Адвентивні види рослин Хотинської височини	317
<i>Никурса Т.Д.</i> . Знахідки адвентивних видів рослин у місті Чернівці	336
<i>Ольшанський І.Г.</i> . Знахідки <i>×Sorbaronia fallax</i> (C.K.Schneid.) C.K.Schneid. і <i>Petunia × atkinsiana</i> (Sweet) D.Don ex W.H.Baxter в Україні в 2020–2022 роках	347
<i>Ольшанський І.Г.</i> . Знахідки адвентивних рослин на території Заводської громади (Миргородський район, Полтавська область) у 2013–2022 роках	349
<i>Ольшанський І.Г.</i> . Знахідки адвентивних рослин на території Лохвицької громади (Миргородський район, Полтавська область) у 2020–2022 роках	357
<i>Ольшанський І.Г.</i> . Знахідки адвентивних рослин на території Національного музею народної архітектури та побуту України (м. Київ) у 2020–2022 роках	359
<i>Olshanskyi I., Zhygalova S.</i> . An interesting finding in the Crimea	361
<i>Ольшанський І.Г., Футорна О.А., Жигалова С.Л.</i> . Знахідки адвентивних рослин в Бориспільському районі Київської області у 2016–2022 роках	363
<i>[Онищенко В.А.], Коломійчук В.П., Панченко С.М., Воробйов Є.О.</i> Поширення кенофітів в Україні за даними фітосоціологічної бази даних EU-UA-006 «Vegetation Database of Ukraine and Adjacent Parts of Russia»	368
<i>Орлов О.О., Кузярін О.Т., Корх Ю.О.</i> . Знахідки чужорідних судинних рослин на території національного природного парку «Прип'ять-Стохід»	435
<i>Пархоменко В.В.</i> . Матеріали до знахідок інвазійних тварин в Україні	442
<i>Пархоменко М.М., Клетьонкін В.Г.</i> . Знахідки інтродукованих та інвазійних видів у Національному природному парку «Дворічанський» (Харківська область).	446

Подобайло А.В., Пашкевич Н.А., Миленко Н.М., Чурилович Р.П. Знахідки чужорідних рослин на території Національного природного парку «Пирятинський» та прилеглих територіях	452
Подобайло А.В., Проценко Ю.В., Миленко Н.М., Кошовий І.О. Знахідки чужорідних видів тварин у національному природному парку «Пирятинський» та прилеглих територіях	457
Попова О.М. Високо активні інвазійні види рослин на теренах національного природного парку «Тузлівські лимани».	459
Придюк М.П. Деякі знахідки адвентивних видів базидієвих макроміцетів (клас Agaricomycetes) в Україні .	465
Редінов К.О. Інвазія шакала (<i>Canis aureus</i>) на півдні Миколаївської області	470
Савицький О.Л., Трилів В.В. Нові місцезнаходження інвазивних водних макрофітів на території Київської області.	473
Сідоровський С.А., Турізіані Г.Д., Рахматіл্লাєва М.Б., Утевський Г.С., Утевський А.Ю., Утевський С.Ю. Акваріумістика, тераріумістика і неконтрольована аквакультура та зоокультура як джерело інвазій чужорідних видів рослин і тварин	474
Скрильник Ю.Є., Зінченко О.В. Новий чужорідний вид вусача <i>Molorchus marmottani</i> (Coleoptera: Cerambycidae) в Україні	477
Смірнов Н. Знахідки інвазійних видів тварин на території України	478
Смірнов Н. Реєстрації адвентивних видів рослин у Вінницькій, Івано-Франківській та Чернівецькій областях.	480
Стороженко Ж.В. Знахідки чужорідних видів флори, які траплялись протягом 2022 року на території НПП «Хотинський» та його околиць	482
Тротнер В.В. Деякі знахідки чужорідних видів рослин на Криворіжжі (Дніпропетровська обл.) в липні-жовтні 2022 року.	486
Чаус В., Маркауцан Є. Знахідки <i>Callinectes sapidus</i> на акваторіях НПП «Білобережжя Святослава»	491
Чорноус О., Ікаєв С. Небезпечний для природного біорізноманіття інвазивний вид <i>Erechtites hieraciifolia</i> (L.) Raf. ex DC.	492
Шимків Н.Я. Знахідки чужорідних видів комах на території природного заповідника «Медобори» та його околицях.	494
Шоль Г.Н., Красова О.О. Деякі еунеофіти у Кривому Розі та його околицях (Дніпропетровська область)	496
Штогрин М.О., Штогун А.О., Довганюк І.Я. Знахідки чужорідних видів рослин і тварин території національного природного парку «Кременецькі гори» та прилеглих територій	499
Шупова Т.В. Червоновуха черепаха в озерах парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва «Феофанія»	501
Шух А.Є., Куцоконь Ю.К. Інвазивні чужорідні види риб – деякі локації масового скупчення	502
Юзик А.В., Юзик Д.І. Знахідки <i>Arion vulgaris</i> на техногенно-трансформованих територіях Буковинських Карпат протягом 2015–2022 років	504
Юзик Д.І., Юзик А.В. Знахідки <i>Anthurus archeri</i> на техногенно-трансформованих територіях Буковинських Карпат протягом 2016–2022 років	505
Яроцький В.Ю. Знахідки <i>Neogale vison</i> (Schreber, 1777) в долині р.Сіверський Донець.	506
Алфавітний покажчик видів	508

Юзик А.В.¹,

Юзик Д.І.²

¹аспірант ХНПУ ім. Г.С. Сковороди

andriyuzuk@gmail.com

²к.б.н., старший науковий співробітник НПП «Черемоський»

muscicapa@ukr.net

ЗНАХІДКИ *ARION VULGARIS* НА ТЕХНОГЕННО-ТРАНСФОРМОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ БУКОВИНСЬКИХ КАРПАТ ПРОТЯГОМ 2015-2022 РОКІВ

За останні 20 років інвазійний вид слимак іспанський рудий (*Arion vulgaris* Moquin-Tandon, 1855) швидко розповсюдився на території всієї Європи, не винятком стала й Україна. Небезпека швидкого розповсюдження та активного розмноження цього виду полягає у шкоді для сільського господарства та садівництва. Проте, ще на початку 2010-х років цей вид у Буковинських Карпатах не спостерігався. Пізніше почав проникати у високогір'я, спочатку поодинокими особинами, пізніше все більш чисельними популяціями внаслідок розмноження. Наразі спостерігається на більшості техногенно-трансформованих територій сел. Путила, а також у населених пунктах між м. Вижниця та сел. Путила, проникає все вище в гори. Знахідки, в переважній

більшості, приурочені до гірських долин, здебільшого заплав р. Путилка, Черемош та їх приток. За повідомленнями місцевих мешканців та працівників Національного природного парку «Черемоський», у високогір'ї, на висотах понад 800-900 м н.р.м. на момент підготовки цієї публікації *Arion vulgaris* не спостерігається. Але в разі невжиття дієвих заходів щодо обмеження чисельності популяцій та ареалу поширення цього шкідника в Буковинських Карпатах, з часом, швидше за все, стануть відомі знахідки з більш віддалених та важкодоступних територій.

В роботі використані вільне програмне забезпечення QGIS ver. 3.16.7 Hannover та плагін AusMap (з використанням растрових даних Google Basemaps).

Вид	Місце знахідки	Координати у десятковій системі		Дата знахідки	Додаткова інформація	Авторство знахідки
		широта	довгота			
<i>Arion vulgaris</i>	Чернівецька обл., Вижницький р-н, Путильська ОТГ, сел. Путила	47.9925	25.0861	2015/2022	Понад 100 ос.	Юзик А.В., Юзик Д.І.
- // -	- // -	48.0025	25.0800	2016/2022	Понад 50 ос.	Юзик М.І., Юзик А.В.
- // -	- // -	47.9972	25.0726	2016/2018	5-10 ос.	Юзик А.В.
- // -	- // -	47.9891	25.0836	2018/2022	5-10 ос.	Юзик Д.І.
- // -	Чернівецька обл., Вижницький р-н, Путильська ОТГ, с. Дихтинець	48.0521	25.0441	2019/2022	нонад 100 ос.	Лейба М.І. (усне повідомлення)
- // -	Чернівецька обл., Вижницький р-н, Путильська ОТГ, с. Дихтинець, хутір Дарадуди.	48.0396	25.0025	2022	до 10 ос.	Маценко М.П. (усне повідомлення)
- // -	Чернівецька обл., Вижницький р-н, Путильська ОТГ, сел. Путила, центральний стадіон	47.9978	25.0861	2022-09-15	1 ос.	Поп'юк Я. П. (усне повідомлення)
- // -	Чернівецька обл., Вижницький р-н, Конятинська ОТГ, с. Довгопілля.	48.0730	24.9765	2019/2020	10 ос.	Іліщук І.В. (усне повідомлення)
- // -	Чернівецька обл., Вижницький р-н, Путильська ОТГ, х. Рипень	47.9635	25.0934	2019/2022	10 ос.	Терен А.О. (усне повідомлення)
- // -	Чернівецька обл., Вижницький р-н, Путильська ОТГ, сел. Путила, центральний ринок	47.9986	25.0846	2022-10-07	1 ос.	Юзик Д.І.